

voorwoord

Op 29 april 2004 is de zogenaamde Handhavingsrichtlijn tot stand gekomen (Richtlijn 2004/48/EG van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 betreffende de handhaving van intellectuele eigendomsrechten). Artikel 14 van de richtlijn bepaalt dat de lidstaten zorgdragen dat in procedures inzake intellectuele eigendomsrechten als algemene regel de redelijke en evenredige gerechtskosten en andere kosten die de in het gelijk gestelde partij heeft gemaakt door de verliezende partij zullen worden gedragen, tenzij de billijkheid zich daartegen verzet. Deze bepaling is geïmplementeerd in artikel 1019h Rv. In afwijking van het gebruikelijke gehanteerde liquidatietarief (te vinden op www.rechtspraak.nl/Naar de rechter/Landelijke regelingen/Sector civiel recht) dient de proceskostenveroordeling dus in beginsel te zijn gebaseerd op de werkelijk gemaakte kosten.

Gebleken is dat de praktijk behoefte heeft aan een handvat om de redelijkheid van de gemaakte proceskosten te kunnen beoordelen en om het mogelijke kostenrisico beter te kunnen inschatten in een vroeg stadium van een procedure. Dit heeft geleid tot vaststelling van onderstaande indicatieve maatstaven die door de Rechtspraak bij beoordeling van de proceskosten in eerste aanleg zullen worden gehanteerd. Deze tarieven zijn tot stand gekomen in samenspraak met de Nederlandse Orde van Advocaten. De tarieven gelden met ingang van 1 augustus 2008 (vonnisdatum). Omdat de jurisprudentie rond de toepassing van artikel 1019h Rv. zich nog ontwikkelt¹, zullen de uitgangspunten en tarieven periodiek worden geëvalueerd en zonodig aangepast. Dat is laatstelijk, in overleg met de Nederlandse Orde van Advocaten, gebeurd op 11 oktober 2010. De tarieven zijn daarbij ongewijzigd gebleven.

indicatietarieven

eenvoudig kort geding: maximaal € 6.000
overige korte gedingen: maximaal € 15.000

eenvoudige bodemzaak zonder repliek en dupliek en/of pleidooi: maximaal € 8.000
overige bodemzaken zonder repliek en dupliek en/of pleidooi: maximaal € 20.000

eenvoudige bodemzaak met repliek, dupliek en/of pleidooi: maximaal € 10.000
overige bodemzaken met repliek, dupliek en/of pleidooi: maximaal € 25.000

uitgangspunten

- 1) Het toepassingsgebied van de indicatietarieven wordt als volgt afgebakend.
 - De tarieven worden toegepast in procedures waarin aan het gevorderde de in artikel 1019 Rv. genoemde regelgeving ten grondslag is gelegd (de ie grondslag).
 - In geval van een gemengde grondslag (bijvoorbeeld merkinbreuk en misleidende reclame) volgt een kostenveroordeling met toepassing van 1019h Rv. voor de proceskosten die aan het op de ie grondslag gebaseerde deel van de procedure moeten worden toegerekend. Voor de overige kosten wordt een evenredig deel van het liquidatietarief toegepast. Bij de vaststelling van het aandeel van de onderscheiden grondslagen in het geschil zal de opgave door partijen als uitgangspunt worden gehanteerd; bij gebreke van een deugdelijke opgave dan wel gemotiveerde betwisting daarvan zal een schatting worden gemaakt.
 - Toepassing vindt ook plaats in incidenten in de hiervoor genoemde procedures, procedures die het vervolg zijn op de hiervoor genoemde procedures (voorbeeld: schadestaatprocedure ter vaststelling van de door merkinbreuk geleden schade; executiegeschil over tenuitvoerlegging van een verbod tot merkinbreuk) en in procedures waarin uitsluitend de geldigheid van het ie-recht aan de orde is of alleen een verklaring voor recht van (niet)-inbreuk wordt gevorderd.
 - De tarieven zijn niet van toepassing in octroozaken.
 - De tarieven gelden uitsluitend voor de eerste instantie.

¹ Vergelijk in dit verband de conclusie van A-G Verkade van 18 januari 2008, LJN BC2153

2) Artikel 1019h Rv. wordt alleen toegepast indien dat uitdrukkelijk is gevorderd (vergelijk de tekst van het artikel: *desgevorderd*). Dat geldt ook wanneer de gedaagde aanspraak maakt op vergoeding van de werkelijk gemaakte proceskosten. Voor die aanspraak is een vordering in reconventie niet nodig.

3) De indicatietarieven betreffen uitsluitend de werkzaamheden van de advocaat met inbegrip van de buitengerechtelijke advocaatkosten, echter niet de kosten van ingeschakelde deskundigen. De indicatietarieven zijn voorts exclusief verschotten, griffierechten en B.T.W. Met B.T.W. wordt uitsluitend rekening gehouden indien een partij deze niet kan verrekenen met de eigen B.T.W.-aangifte.

4) Indien partijen over de hoogte van de proceskosten overeenstemming hebben bereikt, wordt het overeengekomen bedrag geacht een lumpsum te zijn, derhalve met inbegrip van verschotten en griffierechten, alsmede – indien van toepassing – BTW, tenzij anders aangegeven. Het tussen partijen overeengekomen bedrag zal in beginsel worden toegewezen.

5) Behoudens indien partijen over de hoogte van de proceskosten overeenstemming hebben bereikt, dient een gedetailleerde opgave te worden overgelegd - indien een zitting wordt gehouden uiterlijk 24 uur daaraan voorafgaand - van het uurtarief, het aantal gewerkte uren met een concrete omschrijving van de verrichte werkzaamheden, een specificatie van de aard en hoogte van de verschotten, alsmede - indien tevens aanspraak wordt gemaakt op vergoeding van BTW - een onderbouwing waarom BTW verschuldigd is.

Indien van toepassing (zie hierna onder punt 11) dient tevens een indicatie te worden gegeven welk deel van de gevorderde kosten respectievelijk aan de conventie en de reconventie moet worden toegerekend.

Indien aanspraak wordt gemaakt op een hoger bedrag dan het indicatietarief zullen, bij betwisting door de wederpartij, hoge eisen aan de onderbouwing van de gevorderde kosten gesteld worden.

6) Indien de opgegeven proceskosten niet zijn onderbouwd zoals bedoeld in punt 5 hiervoor en het gevorderde wordt bestreden, dan zal ten hoogste het liquidatietarief worden toegewezen.

7) Indien de door een partij opgegeven proceskosten niet worden bestreden, zal de opgave die aan de vordering ex art. 1019h Rv. ten grondslag wordt gelegd in het algemeen worden gevolgd, ook indien de kosten hoger zijn dan het indicatietarief en ook indien de opgegeven proceskosten niet zijn gespecificeerd zoals bedoeld in punt 5 hiervoor.

8) De indicatietarieven doen geen afbreuk aan de regel dat de werkelijk gemaakte proceskosten worden vergoed. De tarieven geven een indicatie van het maximale bedrag aan proceskosten dat in de regel nog als redelijk en evenredig kan worden aangemerkt. Het gaat dus niet om forfaitaire bedragen, maar om een handvat om de redelijkheid van de gemaakte proceskosten te beoordelen. De tarieven staan er niet aan in de weg dat een afwijkend, lager of hoger, bedrag wordt vastgesteld.

9) De mate van verwijtbaarheid van de inbreuk is als regel niet relevant voor de toepassing van artikel 1019h Rv. Op grond van de billijkheid bestaat ruimte voor een afwijkende proceskostenveroordeling, maar de billijkheid verzet zich niet tegen een volledige proceskostenveroordeling enkel en alleen omdat geen sprake is van bewuste inbreuk. Hetzelfde geldt voor de omstandigheid dat de ene partij minder (of meer) kapitaalkrachtig is dan de andere.

10) De tarieven maken onderscheid tussen eenvoudige procedures en overige procedures. Voor een inschatting van de aan de procedure bestede tijd wordt onder meer gelet op de omvang van het (redelijkerwijs noodzakelijke) feitenonderzoek voorafgaand aan de procedure, de omvang van het relevante feitencomplex, de grondslagen van de vorderingen, de omvang van het verweer (meerdere grondslagen en een groot aantal verweren zullen vaak leiden tot een complexere procedure), het aantal relevante producties alsmede de senioriteit en eventuele specialisatie van de advocaat/advocaten. Ook kan worden getoetst of de inzet van het aantal advocaten aan een zijde gelet op de omvang en complexiteit van de zaak redelijk en evenredig is. Het financiële belang van de zaak is voor het onderscheid niet doorslaggevend.

11) Uitgangspunt is dat de procedure in conventie en de procedure in reconventie afzonderlijke procedures zijn. Voor toepassing van de indicatietarieven kunnen drie categorieën worden onderscheiden:

a) De procedure in conventie en de procedure in reconventie **hangen in het geheel niet samen: In beginsel** wordt voor beide procedures afzonderlijk het toepasselijke indicatietarief gehanteerd. Aldus kan het toepasselijke indicatietarief zowel in conventie als in reconventie (dus twee maal) worden toegekend.

b) De procedure in conventie en de procedure in reconventie **hangen volledig met elkaar samen** - *bijvoorbeeld* indien in de procedure in conventie op een verbodsvordering wegens inbreuk **uitsluitend** het verweer wordt gevoerd dat geen inbreuk wordt gemaakt wegens nietigheid van het ingeroepen IE-recht en in de procedure in reconventie onder aanvoering van **dezelfde** argumenten de nietigheid van dat IE recht wordt gevorderd: het toepasselijke indicatietarief geldt voor de conventie en reconventie **tezamen**. Indien uit de door partijen overgelegde specificatie en/of stellingen te dien aanzien niet blijkt welke kosten in welke procedure zijn gemaakt, is het aan de rechter vast te stellen welk deel van de proceskostenveroordeling redelijkerwijs aan welke procedure wordt toegekend.

c) De procedure in conventie en de procedure in reconventie hangen **deels maar niet volledig met elkaar samen**: In beginsel wordt voor beide procedures afzonderlijk het toepasselijke indicatietarief gehanteerd, maar wordt vervolgens rekening gehouden met de mate van verwevenheid tussen de in die procedures ingenomen stellingen. Dat kan ertoe leiden dat in een of beide procedures van een lager tarief wordt uitgegaan dan het toepasselijke indicatietarief zou indiceren.